

**MAASEUTURAHASTON
HANKEKOULUTUS**
*Hankintalakiuudistus ja
uudistuneen lain pääkohtia*

Rovaniemi 8.2.2107

OTM, varatuomari Jouko Kantomaa

jouko.kantomaa@lapinamk.fi

SISÄLTÖ

1. Lähteistä julkisissa hankinnoissa
2. Hankintalain nykytila ja muutostarpeet
3. Uudistuksen pääasiallinen sisältö
4. Uudistuksen keskeiset tavoitteet ja periaatteet
5. Hankintalain soveltamisala
6. Hankinnan kohteen ennakoitun arvon laskeminen ja kynnysarvot, hankinnoista ilmoittaminen
7. Suuntaviivoja pienhankintojen ohjeistamiseen
8. Innovatiivisuus ja julkiset hankinnat
9. Tarjouspyynnöstä ja tarjousten vertailusta
10. Hankintasopimuksista ja valvonnasta

1. LÄHTEISTÄ JULKISISSA HANKINNOISSA

1.1 Säädökset

L julkisista hankinnoista 30.3.2007/348

Valtioneuvoston asetus julkisista hankinnoista 24.5.2007/614

L vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista 30.3.2007/349

L sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä 17.6.2011/698

HE 50/2006 eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista

HE 108/2016 vp, uusi hankintalaki

1.2 Direktiivit

**Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/55/EU,
Ns. klassinen hankintadirektiivi**

**Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, ns.
erityisalojen direktiivi**

**Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU,
Ns. julkisia käyttöoikeussopimuksia koskeva direktiivi**

1.3 Hankintalakiuudistus 2016

Taustalla uudet, edellä mainitut EU –direktiivit

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu: Hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietintö, TEM 37/2015

Tasavallan presidentti vahvisti joulukuussa 2016 uudet lait, voimaan 1.1.2017

L Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

Erityisalojen hankintalaki

Siirtymäsäännös

Sovelletaan rinnakkain vanhaa ja uutta lakia

1.5 Verkkolähteitä

Finlex.fi

Hankinnat.fi

Tem.fi

Hankintailmoitukset.fi (HILMA)

Julhan.fi

Markkinaoikeus.fi

KHO.fi

EU:n oikeudelliset tietokannat

2. HANKINTALAIN NYKYTILA – lainsäädäntö ja käytäntö

- Nykyinen laki voimaan 1.1.2007
- Julkisten hankintojen kilpailuttamisvelvollisuus julkisyhteisöille
- Säännökset
 - Hankintamenettelystä
 - Hankintojen ilmoittamisesta => HILMA
 - Soveltamisalasta
 - Hankintamenettelyssä asetetuista vaatimuksista
 - Tarjousten vertailusta
 - Hankintapäätöksistä
 - Oikeussuojakeinoista

HANKINTALAIN NYKYTILA – lainsäädäntö ja käytäntö

- Kilpailuttamissäännöt kahdessa kategoriassa
 - Hankintasopimuksen ennakoitu arvo
 - Kansalliset hankinnat
 - Ilmoittaminen kansallisesti
 - EU –hankinnat
 - Ilmoittaminen EU laajuisesti
- Hankintayksikön omat sisäiset kilpailuttamissäännöt
 - Ennakoitu hankintasopimuksen arvo alle kansallisen kynnysarvon
 - On silti kilpailutettava

HANKINTALAIN NYKYTILA – soveltamistilanteet monimutkaistuneet

- Oikeuskysymykset monimutkaistuneet
- Hankintamenettelyjen kustannukset suhteettoman suurina saatuihin hyötyihin nähden
- Yksi julkisyhteisö
 - Tarjouskilpailu => ostaa yhden tuotteen
- Useampi julkisyhteisö
 - Hankkijoita useita
 - Hankinnan rahoittajia useita
 - Hankinnan kohde hankalasti etukäteen määriteltävissä
 - Sopimuskumppaneina useampi yksityis- tai julkisoikeudellinen toimija
- Hankintasopimuksen muuttamisvaikeudet – laissa ei määräyksiä
- Tuomioistuinkäytäntö lisääntynyt

HANKINTALAIN NYKYTILA – pienten ja keskisuurten yritysten asema tarjouskilpailussa

- Pienet yritykset tarjoavat mahdollisuuden luoda
 - Työpaikkoja
 - Talouskasvua
 - Innovaatioita
- Pääsyä markkinoille helpotettava
- Yhteishankintojen kasvu => suuret hankintakokonaisuudet ja volyymit
 - PK –yrityksien resurssit eivät riitä
- Osallistumista vaikeuttaa
 - Tarjouskilpailun ja sen velvoitteiden hallinnollinen taakka
 - Selvitysten hankkiminen
 - Henkilöstön pätevyyden osoittaminen
 - Jää vähemmän aikaa varsinaiseen liiketoimintaan

HANKINTALAIN NYKYTILA – pienten ja keskisuurten yritysten asema tarjouskilpailussa

- TEM: selvitys julkisista hankinnoista (54/2014)
 - PK-yritysten osallistuminen, kokemukset ja näkemykset julkisissa hankinnoissa
 - Julkinen sektori kiinnostava asiakasryhmä
 - Myös alle 10 henkilön mikroyritykset ovat jo mukana hankinnoissa
 - Suurimmat ongelmat:
 - Hankintojen suuri koko
 - Hankintayksikön vaatimat laajat selvitykset
 - Monimutkaiset menettelysäännöt
 - Tarjousasiakirjojen epäselvyys
 - 82 % oli ollut ongelmia toteutuksessa
 - 72 % ongelmat estäneet tarjouskilpailuun osallistumisen
 - PK –yritykset kiinnostuneita usein vain alle 200.000 eur hankinnoista

HANKINTALAIN NYKYTILA – ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat – innovaationäkökohtien huomioonottaminen

- **Ympäristö- ja sosiaaliset**
 - Tuotteen valmistuksen ympäristövaikutukset
 - Tuotteen valmistukseen osallistuneiden työntekijöiden asema
 - Reilun kaupan tuotteet
 - Pitkäaikaistyöttömien työllistäminen
 - Esteettömyys – käyttäjien tarpeiden huomioonottaminen
- **Innovaationäkökohdat**
 - Julkisten palveluiden laadun parantuminen
 - Hankintayksiköt pyrkivät vähäisen riskin tuotteisiin
 - Hankintayksikön tiedon puute
 - Yhteyden puuttuminen julkisten hankintojen ja politiikan välillä

3. UUDISTUKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

- Julkisten hankintojen käytön tehostaminen
- Hankintamenettelyjen yksinkertaistaminen
- Lain käsitteiden selkeyttäminen
- Pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksien parantaminen tarjouskilpailussa
- Ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioonottaminen
- Kaikille tarjoajille tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun turvaaminen

UUDEN HANKINTALAIN RAKENNE

- I Osa /Tarkoitus, periaatteet ja määritelmät
- II Osa / EU –hankinnat
- III Osa / Kansalliset menettelyt
 - * monelta kohdista viitataan EU –hankintoja koskeviin säännöksiin, joita noudatettava
- IV Osa /Yhteiset säännökset
 - * hankintapäätös
 - Hankintasopimus
 - Valvonta
 - Oikeussuojakeinot
 - Erinäiset äännökset
 - Hankintasopimusten säilyttäminen
 - Oikeus tietojen saantiin jne.
 - Liitteet

4. LAKIESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – tavoitteet

- Oikeudellisen sääntelyn
 - Nykyaikaistaminen
 - Yksinkertaistaminen (Uudessa laissa 174 §:ää !)
 - Joustavoittaminen
- Hankintojen laadun parantaminen
- Ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien tehostaminen
- PK –yritysten osallistumisen parantaminen
- Harmaan talouden estäminen
- Innovaatioiden ja innovatiivisten ratkaisujen huomioon ottaminen
- SOTE –hankintojen laatutekijöiden parantaminen
- Syrjimättömyyden ja avoimuuden parantaminen=> KKV –virastolle valvontatehtävä

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – lain rakenne

- Rakenne ja systematiikka sama kuin vanhassa laissa
- Kaksi lakia
 - Laki julkisista hankinnoista
 - Eriyisalojen hankintalaki
 - Vesi- ja energiahuolto
 - Liikenne ja postipalvelut
- Käsitteet pääosin ennallaan
 - Poikk. Kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous direktiivin systematiikan mukaiseksi

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – Kynnysarvot

- Kansalliset kynnysarvot
 - Tavara- ja palveluhankinnat 60.000 eur
 - ⇒ Pienhankinnat <60.000 eur / hankintalaki ei koske
 - ⇒ HY:n oma, sisäinen ohjeistus kilpailuttamisesta
 - Kuluttajapalveluhankinnat 100.000 eur
 - Rakennusurakat 150.000 eur
 - SOTE –palvelujen hankinnat 400.000 eur
 - Julkiset käyttöoikeussopimukset 500.000 eur
- EU –kynnysarvot ennallaan
 - Komissio tarkistaa

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – Hankintamenettelyt

- Menettelyjä koskevat säännökset
 - Yksinkertaistetaan
 - Selkeytetään
 - Neuvotteluja sisältävien menettelyjen käyttöedellytyksiä laajennetaan
 - Kaksi uutta menettelyä
 - Innovaatiokumppanuus
 - Innovaatioiden kehittäminen ja käyttöönotto
 - Neuvottelut menettelyyn valittujen kumppanien kanssa hankinnan ehdoista
 - Ei tarjouskilpailua tuotekehityksen perusteella tehtävästä hankinnasta
 - Silloin, kun se tehdään tuotekehityksen tai idean kilpailutukseen osallistuneelta tarjoajalta

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – pienten yritysten asema

- Selvitystoimenpiteitä yksinkertaistetaan
- Rajoitetaan:
 - tarjoajan soveltuvuutta koskevan vähimmäisliikevaihtorajan asettamista
 - HY:n mahdollisuuksia vaatia laajoja ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuusselvityksiä tarjouskilpailun aikana
 - Yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja
 - Osoitetaan soveltuvuus
- HY kannustetaan jakamaan hankintasopimukset osiin
 - Hankinnat kilpailutetaan pienempinä erinä
 - Suurien hankintojen osatarjousten salliminen

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – tarjousten vertailu ja valinta

- Tarjouksen valintaperusteena aina kokonaistaloudellinen edullisuus
 - Halvin hinta
 - Hinta-laatu –suhde
 - Kustannuksiltaan edullisin
 - Yhteiskunnallisten, ympäristö- ja sosiaalisten ominaisuuksien huomioon ottaminen
- Tarjousten täsmentäminen ja korjaaminen helpottuu
 - Keskeiset reunaehdot kirjataan lakiin

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – valvonta

- **Direktiivi edellyttää valvontajärjestelmän luomista**
 - Petos-, korruptio- ja eturistiriitatapaukset
 - Laittomat suorahankinnat
 - Lain vääränlainen soveltaminen
 - Pk-yritysten osallistuminen julkisiin hankintamenettelyihin
 - Muut vakavat sääntöjen vastaiset menettelyt
- **Valvovaksi viranomaiseksi Suomessa**
 - Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 - Seuraamukset
 - Huomautus
 - Hankintapäätöksen täytäntöönpanon kieltäminen
 - Laittomat suorahankinnat
 - Esitys seuraamuksen määräämisestä Markkinaoikeudessa

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – Hankintasopimusten muuttaminen sopimuskaudella

- **Voimassaoleva laki ei salli muutoksia**
 - **Hankintalaki ei koske sopimuskautta**
- **Uusi laki**
 - **Muutokset hankintasopimukseen sopimuskaudella mahdollisia**
 - **Olennaiset muutokset kiellettyjä**
 - **Hankintasopimuksen irtisanomismahdollisuus**

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – Oikeussuojajärjestelmä

- MO => KHO
 - Valituslupa
- Ei voi valittaa MO:een
 - Jos HY:n päätös koskee sitä:
 - ettei hankintaa jaeta osiin
 - Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena vain halvin hinta
- Muutoksia muutoksenhakuaikoihin

ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET – muita lakiehdotuksia

- **Rikosrekisterilaki**
 - Rikosrekisteriotteen toimittaminen ennen hankintasopimuksen tekemistä
 - Pakolliset poissulkemisperusteet (eräät rikokset)
 - Johto- ja vastuuhenkilöistä rikosrekisteriote
- **Julkisuuslaki**
 - Liikesalaisuudet
 - Tarjouskilpailuun osallistuneella / toimittajalla ei oikeutta toisen tarjoajan liikesalaisuutta koskeviin tietoihin

KILPAILUTTAMISVELVOITE, KYNNYSARVOT JA HANKINNOISTA ILMOITTAMINEN

10.2.2017

Hankintaprosessi

Tehtävän (tavarán, palvelun tai urakan) määrittely (suunnittelu)

- Tarveselvitys
- markkinakartoitus => kirjattu nyt uuteen lakiehdotukseen

Viestienvaihdon vaiheet

- hankintailmoituksen julkaiseminen
- valintakriteereiden asettaminen
- käytettävien **sopimusehtojen** määrääminen
- tarjousten pyytäminen
- saapuneiden tarjousten käsittely

Vertailu- ja päätöksentekovaihe

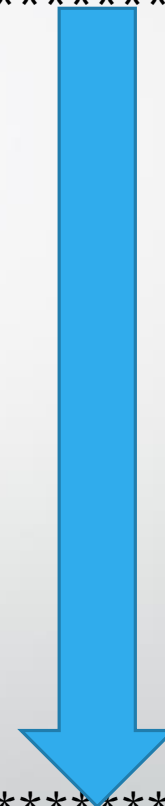
- tarjousten **vertailu**
- **päätöksenteko** ja perusteleminen
- päätöksen tiedoksiänto (muutoksenhakuosoituksin)

Hankintasopimuksen tekeminen

- puite- / vuosisopimus
- kertasopimus

Sopimuksen toteutumisen seuranta

- reklamaatiot, irtisanominen, purkaminen
- Varmistetaan, että sopimus vastaa kilpailutusta

HANKINTAYKSIKKÖ

- 1) Valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset
- 2) Ev.lut kirkko, ortodoksinen kirkko ja seurakunnat
- 3) Valtion liikelaitokset
- 4) Julkisoikeudelliset laitokset
 - oikeushenkilö, joka perustettu yleisen edun tarpeeseen, joilla ei kaupallista tai teollista luonnetta

Ja

- Jota rahoittaa 1-4 kohdassa oleva yksikkö >50 %
 - Johto on 1-4 kohdassa olevan yksikön valvonnassa
 - Hallinto-, johto- ja valvontaelimistä kohdissa 1-4 oleva yksikkö nimittää
- 5) Hankinnan tekijä, joka saa tukea hankintaan yli 50 % hankintayksiköltä (1-4)

Soveltamisalapoikkeuksia uuden lain mukaan

- Audiovisuaalisen ja mediapalvelun tai radiotoiminnan palvelujen tarjoajien eräät hankinnat
- Oikeudelliset palvelut
 - Oikeudenkäyntiasiamiespalvelut
 - Julkisen notaarin palvelut
 - Tuomioistuimen nimeämän edunvalvojan tai holhoojan palvelut
 - Julkisen vallan käyttöön liittyvät oikeudelliset palvelut
- Väestönsuojeluun, pelastuspalveluun ja vaarojen ehkäisyyn liittyvät palvelut, joita tarjoavat voittoa tavoittelemattomat toimittajat
- Poliittisten puolueiden vaalikampanjoihin liittyvät poliittiset kampanjat
- Muita poikkeuksia ehdotetun lain 11-16 §

HANKINNAN ENNAKOIDUN ARVON LASKEMINEN

- yleistä

- Hankinnan arvon laskentaa koskevia säännöksiä sovelletaan kaikissa hankinnoissa
 - Mitä menettelyä hankinnassa sovelletaan ?
- Selvitettävä hankinnan suurin mahdollinen kokonaisarvo
 - Hintakartoitus
 - Aiemman tarjoajan hinta
 - Yhden yrityksen tarjoama hinta jne.
- Hankinnan toteuttaminen osina
 - Osien kokonaisarvo ratkaisee menettelyn
- Arviointi suoritettava objektiivisesti
 - Erityisesti silloin, kun hankinta jää kansallisen kynnyсарvon alle
 - Markkinaoikeus tutkii viran puolesta, onko arviointi suoritettu 2/10/2017 asianmukaisesti

HANKINNAN ENNAKOIDUN ARVON LASKEMINEN

- HY:n objektiivinen arvio kokonaisarvosta ?

MAO 389/08, 24.9.2008 / Kopiokoneiden hankinta

- Hankinnan toteutunut arvo oli 24.000 eur (kynnysarvo 15.000 eur)
- Hankinnasta ei ilmoitettu HILMA:ssa
- HY arvioi hankinnan jäävän alle kansallisen kynnysarvon
- MAO piti hankintamenettelyä virheellisenä
 - HY:n olisi tullut varmistaa hankinnan arvo pääpiirteittäin
 - Tiedustelemalla laitetoimittajalta alustavasti laitteiden hintoja
 - Jos HY havaitsee saamiensa tarjousten perusteella, että hankinnan arvo selvästi ylittää ilmoitusrajan
 - Hankinta on keskeytettävä ja hankinnasta julkaistava ilmoitus HILMA:ssa

HANKINNAN ENNAKOIDUN ARVON LASKEMINEN

- HY:n objektiivinen arvio kokonaisarvosta ?

MAO 610/09, 2.12.2009 / Tilintarkastuspalvelujen hankinta

- Hankintailmoitusta ei julkaistu HILMA:ssa
- HY vetosi siihen, että se oli 4 v. sitten kilpailuttanut vastaavan hankinnan
 - Tarjoajan hinta oli ollut aikanaan 14.880 eur (kynnysarvo 15.000 eur)
 - HY arvioi, että uuden hankinnan arvioitu arvo alittaisi kynnysarvon
- MAO katsoi menettelyn virheelliseksi
 - Alitus aiemmassa sopimuksessa oli vain 120 eur
 - Yleinen hintakehitys olisi tullut ottaa huomioon
 - Tarjouskilpailussa saatujen tarjousten kokonaishinta otettava huomioon
 - MAO katsoi, ettei HY voinut perustellusti olettaa, ettei kansallinen kynnysarvo alittuisi
 - HY oli menetellyt virheellisesti
 - Arviointia ei oltu suoritettu objektiivisesti

HANKINNAN ENNAKOIDUN ARVON LASKEMINEN

- Suurin mahdollinen kokonaisarvo (HE 27 §)

- Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa.
- Arvioinnin on perustuttava ilmoittamisajankohdan tai muun hankintamenettelyn alkamisajankohdan arvoon.
- Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut.
- Laskettaessa yhteishankinnan ennakoitua arvoa on otettava huomioon työvoimaviranomaisten rahoittama osuus hankinnasta.

HANKINNAN ENNAKOIDUN ARVON LASKEMINEN

- Suurin mahdollinen kokonaisarvo (HE 27 §)

- Rakennusurakan ennakoitua arvoa laskettaessa on otettava huomioon
 - urakan arvo
 - sekä sellaisten urakan toteuttamisessa tarpeellisten tavaroiden ennakoitu kokonaisarvo, jotka hankintayksikkö antaa urakoitsijan käyttöön, jos ne ovat välttämättömiä rakennusurakan toteuttamiseksi.
- Hankinta erillisinä osina:
 - kaikkien osien ennakoitu arvo on
 - otettava huomioon hankintasopimuksen ennakoitua kokonaisarvoa laskettaessa
 - Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään kansallisen kynnysarvon tai EU-kynnysarvon suuruinen, jokaisen osan hankinnassa on noudatettava kyseisen kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskevia säännöksiä 2/10/2017

Kynnysarvot – milloin hankinta on kilpailutettava ?

- Kynnysarvo = hankinnan ennakoitu kokonaisarvo, suurin maksettava kokonaiskorvaus ilman ALV
- Euromääräinen raja-arvo, jonka ylittyminen tai alittuminen määrittää julkisissa hankinnoissa ao. hankintaa koskevan kilpailuttamisen laajuuden
 - Eu-kynnysarvot
 - Kansalliset kynnysarvot
- Hankintojen jakamiskielto
 - Hankintaa ei saa jakaa eriin, osittaa tai laskea poikkeuksellisin menetelmin hankintalain säännösten soveltamisen välttämiseksi

EUROMÄÄRÄISET KYNNYSARVOT

- Vanha laki

EU-KYNNYSARVON YLITTÄVÄT URAKAT

= EU-HANKINNAT

Hankinnan arvo 137.000 /211.000/5.278.000 eur

KANSALLISET HANKINNAT

Hankinnan arvo vähintään kansallisen kynnysarvon, mutta alle EU-kynnysarvon:

- Tavarat, palvelut, suunnittelupalvelut, käyttöoikeussopimukset 30.000
- Sote, eräät koulutuspalvelut 100.000
- Rakennusurakat, käyttöoikeusurakat 150.000

PIENHANKINNAT

Hankinnan arvo alle kansallisen kynnysarvon 30/100/150.000

* hankintayksikön omat sisäiset ohjeet

EUROMÄÄRÄISET KYNNYSARVOT –koska kilpailutettava – Uusi laki

EU-KYNNYSARVOT (säilyvät ennallaan)

= EU-HANKINNAT

Hankinnan arvo 137.000 /211.000/5.278.000 eur

KANSALLISET HANKINNAT

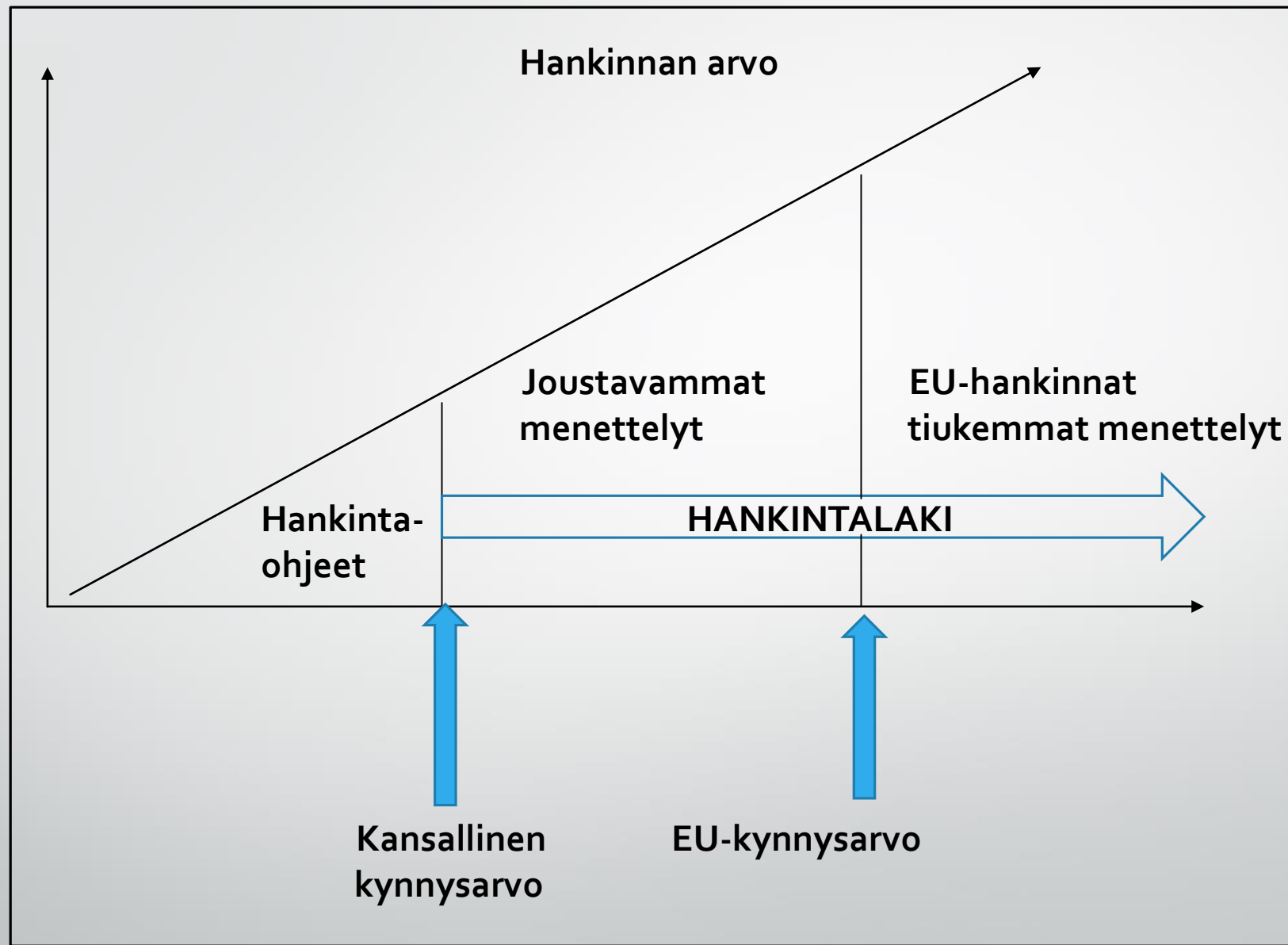
Hankinnan arvo vähintään kansallisen kynnysarvon, mutta
alle EU-kynnysarvon:

- Tavarat, palvelut, suunnittelupalvelut, käyttöoikeussopimukset
60.000
- Sote, eräät koulutuspalvelut 400.000
- Rakennusurakat, käyttöoikeusurakat 150.000

PIENHANKINNAT

Hankinnan arvo alle kansallisen kynnysarvon 60/400/150.000

* hankintayksikön omat sisäiset ohjeet

KILPAILUTTAMISVELVOITTEEN TAUSTAA

- EU:n sisämarkkina- ja kilpailupolitiikan sääntely taustalla
- Yhteiset sisämarkkinat
 - Palvelujen ja tavaroiden vapaa liikkuvuus
- Julkisen sektorin markkinoiden avaaminen kilpailulle
- Kilpailu => paremmat hankinnat, parempi vastine verorahoille
- Yritykset:
 - Parantavat toimintaansa
 - Kehittävät laadukkaampia palveluja/tavaroita/urakoita

Julkisissa hankinnoissa noudatettavat periaatteet

- Taustalla EU:n perustamissopimuksen säännöt ja periaatteet
 - Palveluiden ja tavaroiden vapaa liikkuvuus
 - Kilpailutus
 - Tasapuolisuus
 - Syrjimättömyys
 - Avoimuus
 - Suhteellisuus
 - Taloudellisuus ja suunnitelmallisuus
 - Ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen

MARKKINAKARTOITUS

- Ennen hankintamenettelyn aloittamista
 - * hankintayksikkö voi
 - * tehdä markkinakartoituksen hankinnan valmistelua varten
 - * ja antaa tietoa toimittajille tulevaa hankintaa koskevista suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan
- Markkinakartoituksessa hankintayksikkö voi käyttää:
 - * riippumattomia asiantuntijoita,
 - * muita viranomaisia tai toimittajia
 - * Näiden tahojen neuvoja voidaan käyttää apuna hankintamenettelyn suunnittelussa ja toteuttamisessa, mutta neuvojen käyttäminen ei kuitenkaan saa johtaa kilpailun vääristymiseen eikä 3 §:ssä tarkoitettujen syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteiden vastaiseen menettelyyn.

KILPAILUTUSPROSESSIN VAIHEET

1. Hankintatarpeen tiedostaminen
2. Esitys hankintaprosessin aloittamisesta
3. Hankintaprosessin suunnittelu
4. Hankinnan kohteen määrittely
5. Markkinakartoitus
 - Tekninen vuoropuhelu
 - Tietopyyntö
 - Markkinatutkimus
6. Hankintamenettelyn valinta
7. Tarjouspyyntöasiakirjojen valmistelu
8. Hankintailmoituksen laadinta
9. Osallistumishakemusten vastaanottaminen ja käsittely rajoitetussa- ja neuvottelumenettelyssä
10. Ehdokkaiden soveltuvuuden arviointi rajoitetussa- ja neuvottelumenettelyssä
11. Tarjouspyynnön julkaiseminen (HILMA)

KILPAILUTUSPROSESSIN VAIHEET

12. Lisätiedusteluiden vastaanottaminen ja käsittely
13. Tarjousten vastaanottaminen ja avaaminen
14. Tarjoajien soveltuvuuden arviointi
15. Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen
16. Lisäselvitysten tekeminen
17. Mahdollisten poissulkemispäätösten laadinta
18. Tarjousten vertailu
19. Hankintapäätöksen laadinta
20. Hankintapäätöksen toimeenpano
21. Mahdollisen hankintaoikaisun ja/tai markkinaoikeushakemuksen käsittely
22. Sopimusneuvottelut toimittajien kanssa
23. Sopimuksen laadinta
25. Sopimusasiakirjojen toimeenpano

HANKINNOISTA ILMOITTAMINEN

- Kansalliset menettelyt

- Samat periaatteet kuin EU –hankinnoissa
- Hankinnat ja suunnittelukilpailut
 - Sähköisesti: hankintailmoitukset.fi
 - Tietty lomake
 - Voidaan julkaista myös tarkoituksenmukaisessa tiedotusvälineessä
 - Ensin. Hilma:ssa

Hankintailmoituksen teko ja –seuranta (HILMA), *hankintailmoitukset.fi: käynnistää viimeistään* *hankintamenettelyn* ** keskeinen asiakirja*

- Hankinnasta ilmoitettava HILMA:ssa
 - Kansallisen kynnysarvon ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat
 - Voidaan ilmoittaa myös pienhankinnat
- Ilmoitetaan hankinnan kokonaislaajuus, sopimuskausi
- Hankintailmoitus ensisijainen suhteessa tarjouspyyntöön
 - Jos ristiriitaa
- Asiakirjat, jotka tulee toimittaa tarjouksessa tai osallistumishakemuksessa
- Ilmoitusmenettelyn laiminlyönti
 - MO voi kumota hankintapäätöksen

HANKINTAILMOITUKSEN SISÄLTÖ

- Kansalliset hankinnat

- 1) hankintayksikön virallinen nimi ja yhteystiedot;
- 2) hankintayksikön luonne;
- 3) hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan kuvaus;
- 4) hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa taikka tieto siitä, onko hankinnan ennakoitu arvo vähintään 25 §:ssä tarkoitetun kansallisen kynnsarvon suuruinen;
- 5) hankintalaji;
- 6) hankintamenettelyn kuvaus;
- 7) kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste;
- 8) tieto siitä, hyväksytäänkö osatarjoukset tai vaihtoehtoiset tarjoukset;
- 9) tieto siitä, varataanko hankinta työkeskuksille tai vastaaville toimittajille taikka toteutettavaksi työohjelmien yhteydessä;
- 10) hankinnan kokoon ja laatuun nähden kohtuullinen määräaika, johon mennessä tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään toimitettava hankintayksikölle.

- Hankintojen sisällön määrittelyssä on käytettävä yhteisestä hankintasanastosta (CPV) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2195/2002 vahvistettua viitenimikkeistöä.
- Jos hankintayksikkö valikoi ne ehdokkaat, jotka voivat antaa tarjouksia tai osallistua neuvotteluihin, ja asettaa tarjoajien tai ehdokkaiden arvioimiseksi soveltuvuusvaatimuksia,
 - hankintailmoituksessa tulee ilmoittaa vaatimusten asettamisesta sekä siitä, mistä tarkemmat tiedot mahdollisista vaatimuksista ja niiden todentamiseksi vaadittavista asiakirjoista ovat saatavilla.
- Hankintailmoituksessa on myös ilmoitettava, rajoitetaanko ehdokkaiden määrää.
- Hankintailmoituksessa mainittuja tietoja voidaan täydentää muualta saatavissa olevilla tiedoilla, mistä on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

MÄÄRÄMUOTOINEN KILPAILUTTAMINEN

- Hankinnan kilpailuttamisessa noudatettava pakollinen menettely, osallistujia kohdeltava:
 - Tasapuolisuus
 - Syrjimättömyys
 - Avoimuus
 - Suhteellisuus
 - Taloudellisuus ja suunnitelmallisuus
 - Ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen
- Hankintamenettely kuvattava
 - Hankintailmoituksessa, tai
 - Tarjouspyynnössä
- Suorahankinnasta omat säännökset

TIETOJENVAIHTO -kansalliset hankinnat

- Hankintayksikkö valitsee tavan
- Viestintävälineiden oltava yleisesti käytössä
 - Välineen valinta ei saa vaarantaa toimittajien mahdollisuutta osallistua hankintamenettelyyn
 - Sähköiset viestintävälineet
 - Laitteiden ominaisuudet ja tekniset vaatimukset
 - Syrjimättömiä
 - Yleisesti saatavilla
 - Yhteensopivia yleisesti käytössä olevien tieto- ja viestintäteknologian tuotteiden kanssa
 - Ei saa rajoittaa toimittajien osallistumista hankintamenettelyyn
- Ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä tietojenvaihtoa koskevista vaatimuksista

KANSALLISTEN JA EU-HANKINTOJEN KILPAILUTTAMISEN EROJA

- **Määräajat**
 - Määräaikojen noudattaminen kansallisissa hankinnoissa verrattuna laissa säädettyihin EU-hankintojen määräaikoihin ei ole pakko noudattaa
 - Hankinnan luonne
 - Tarjouspyynnön laajuus
 - Määräaikojen oltava kohtuullisia
 - Tarjoajien mahdollisuus tutustua hankkeeseen ja tehdä tarjous
- **Hankintamenettelyt**
 - Neuvottelumenettelyn ja suora hankinnan käyttöala laajempi kuin EU –hankinnoissa
- **Hankintailmoituksen sisältö**
 - Kansalliset hankinnat: Hilma –järjestelmän mukainen kansallinen lomake

KANSALLISTEN JA EU-HANKINTOJEN KILPAILUTTAMISEN EROJA

- Tarjouspyynnön sisältö
 - Kansallisissa hankinnoissa ei yhtä kattava kuin EU – hankinnoissa
 - Hankinnan sisältö ja tarjoajaa koskevat vaatimukset yksilöitävä asiakirjoissa riittävästi
 - Hankinnan sisältöä kuvaaviin eritelmiin samat säännöt kuin EU –hankinnassa
- Tarjoajien valinta
 - Valintakriteerit oltava syrjimättömiä
 - Luottokelpoisuus
 - Tekninen kelpoisuus
 - Ammatillinen pätevyys
 - Todentamiseen vaadittavat asiakirjat
 - Ehdot voivat olla samat kuin U – hankinnoissa

KANSALLISTEN JA EU-HANKINTOJEN KILPAILUTTAMISEN EROJA

- Tarjouksen valintaperuste
 - Kokonaistaloudellinen valintaperuste
 - Vertailuperusteita ei tarvitse painottaa
 - Vertailuperusteiden tärkeysjärjestys riittää
 - Vertailuperusteen tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa puolueeton arviointi
 - Poikkeuksellisesti Rakennusurakat ja palveluhankinnat
 - Palvelun tarjoamista/työn tekemistä koskevien henkilöiden
 - Ammattitaito
 - Pätevyys
 - Eriytyinen merkitys

=> Voidaan ottaa huomioon vähimmäisehdot ylittävä pätevyys, laadunhallinta, ammattitaito

HANKINTOJEN JAKAMINEN OSIIN

10.2.2017

HANKINTOJEN JAKAMINEN OSIIN

- Nykytila

- Iso hankinta voidaan jakaa pienempiin osiin
 - Useampi sopimus Kumppani
 - Pienetkin yritykset voivat osallistua
- HY päättää millaisina kokonaisuuksina hankinnat kilpailutetaan
- HY voinut päättää, sallitaanko osatarjoukset
- HY on voinut hyväksyä kokonaistarjouksen silloinkin,
 - Kun osatarjoukset ovat olleet sallittuja

HANKINNAN PILKKOMISKIELTO

- Nykyinen ja uusi laki

- Hankintaa ei saa pilkkoa eriin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin tämän lain säännösten soveltamisen välttämiseksi.

* Tavarahankintaa tai palveluhankintaa ei myöskään saa liittää rakennusurakkaan tai hankintoja muutoin yhdistellä keinotekoisesti tämän lain säännösten soveltamisen välttämiseksi

Hankinnan jakaminen osiin pääsääntö, mutta tästä voi myös poiketa -uusi laki

* Jos hankintaa ei jaeta osiin, erillisessä selvityksessä tai hankinta-asiakirjoissa on mainittava pääasialliset syyt hankintayksikön valintaan.

* Syitä voisivat olla esimerkiksi, että

- jakaminen saattaisi rajoittaa kilpailua
- jakaminen tekee sopimuksen toteuttamisesta teknisesti liian vaikeaa tai liian kallista
- tarve koordinoida osien eri sopimuskumppaneita voisi vakavasti vaarantaa sopimuksen asianmukaisen toteuttamisen

* Hankintayksiköllä on jatkossakin oikeus määritellä hankittava kohde ja sen laajuus.

Jakaminen ei ole pakollista, mutta sitä "suositellaan".

* Hankintoja ei ole pakko jakaa osiin, ellei jäsenmaa ole joidenkin tiettyjen hankintojen osalta päättänyt toisin (kansallinen ratkaisu vielä auki)

HANKINNAN JAKAMINEN OSIIN

- PÄÄSÄÄNTÖ UUDESSA LAISSA

- Lakiehdotus 75 §

- HY:llä oikeus jatkosakin määritellä hankinnan kohde ja sen laajuus
- Jakaminen ei ole pakollista, on suositus
- Hankintoja ei ole pakko jakaa osiin
 - Ellei ole olemassa kansallista päätöstä koskien joitakin tiettyjä hankintoja

HANKINNAN JAKAMINEN OSIIN

- PÄÄSÄÄNTÖ UUDESSA LAISSA

- Lakiehdotus 75 §

- HY voi tehdä hankintasopimuksen erillisinä osina ja määritellä osien koon ja kohteen
- HY:n ilmoitettava, voiko tarjouksia antaa yhdestä tai useammasta osasta
- HY voi rajoittaa, kuinka moneen osaan tarjoajan tarjous voi tulla valituksi
 - HY:n ilmoitettava hankintailmoituksessa säännöt, joilla ratkaistaan tilanne, jossa tarjoajan tarjous tulisi valituksi useampaan osaan kuin ilmoitettuun enimmäismäärään
- HY voi yhdistää useamman osan samaan sopimukseen
 - Ilmoitettava hankintailmoituksessa, mitkä osat voidaan yhdistää

PK – YRITYSTEN ASEMAN PARANTAMINEN – uusi laki

- vasta tarjouskilpailun voittajalta pyydetään soveltuvuutta koskevat selvitykset**
- EU-hankinnoissa yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja soveltuvuusvaatimusten osoittajana (ESPD)**
- liikevaihtovaatimusta koskevat rajoitteet**
- hankinnan jakaminen osiin pääsääntö**

Liikevaihtoa koskeva Vähimmäisvaatimus

Nykytila:

- * Nykyisessä hankintalaissa ei ole tarkempaa säätelyä liikevaihtoa koskevasta vaatimuksesta.
- * Vaatimuksen on voinut asettaa, kunhan se on ollut "kohtuullinen" ja sille on ollut "hankinnan kohteeseen liittyvä erityinen syy".
- * Ankarat/suhteettoman tiukat liikevaihtovaatimukset ovat rajanneet perusteettomasti pois kilpailuista etenkin PK-yrityksiä ☐ tämä huomioitu direktiivi uudistuksessa.

UUSI LAKI

Vaadittava vuotuinen vähimmäisliikevaihto saa olla enintään kaksi kertaa hankintasopimuksen ennakoidun arvon suuruinen,

* paitsi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, kuten niissä, jotka liittyvät tietyille rakennusurakoille, palveluille ja tavaroille ominaisiin erityisriskeihin

* HY:n on mainittava tällaista vaatimusta koskevat pääasialliset syyt hankinta-asiakirjoissa

HANKINTAYKSIKÖN RATKAISUT PK-YRITYSTEN ASEMAN PARANTAMISEEN

- * jaetaan tietoa hankinnoista (infotilaisuudet, ennakoilmoitukset, tietopyynnöt, aktiivinen yhteistyö markkina-alueella)
- * tehdään tarjouskilpailuista keveämpiä (vähennetään paperityötä, esim. todistukset vain voittajalta)
- * jaetaan hankinta osiin, jos mahdollista (ja jakaminen järkevää)riittävän pitkät tarjousajat kohtuulliset, mutta riittävät soveltuvuusvaatimukset
- * pitää tietää mitä paikallisilla yrityksillä on tarjottavana

HUOM. Myös yritysten skarpattava ja pohdittava keinoja kuinka menestyä kilpailussa. Ongelmat eivät aina johdu hankintaviranomaisista itsestään.

Ryhmittymänä tehty tarjous ja muiden voimavarojen käyttö

- * Hankintasäätely mahdollistaa ns. ryhmittymänä (konsortio) tarjoamisen.
- * Pienemmät toimijat voivat muodostaa ryhmittymän ja hyödyntää toistensa voimavaroja.
- * Jos hankinta -sopimusta ei kykene toteuttamaan omin resurssein, voi hyödyntää ryhmittymän resursseja hankintasopimuksen toteuttamiseksi.
- * Esim. jos jokin tarjouspyynnön vähimmäisehto ei täyty omin voimin – vaikkapa liikevaihtoraja tai referenssit – tämä voi täytyä ryhmittymänä.

$$1+1=2...1+1+1=3...1+1+1+1+1+1=6$$

- * Ryhmittymänä on mahdollista haastaa isojakin toimijoita.

Ryhmittymänä tehty tarjous ja muiden voimavarojen käyttö

- * Toimittajat saavat tehdä tarjouksia tai ilmoittautua ehdokkaaksi ryhmittymänä.
- * Hankintayksikkö ei saa edellyttää ehdokkaiden tai tarjoajien ryhmittymältä tiettyä oikeudellista muotoa tarjouksen tai osallistumispyynnön tekemistä varten.
- * Ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa sopimusaikana, jos se on tarpeen hankintasopimuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi.
- * Ehdokas tai tarjoaja voi käyttää hankinnan toteuttamiseen muiden tahojen voimavaroja riippumatta niiden välisten suhteiden oikeudellisesta luonteesta.

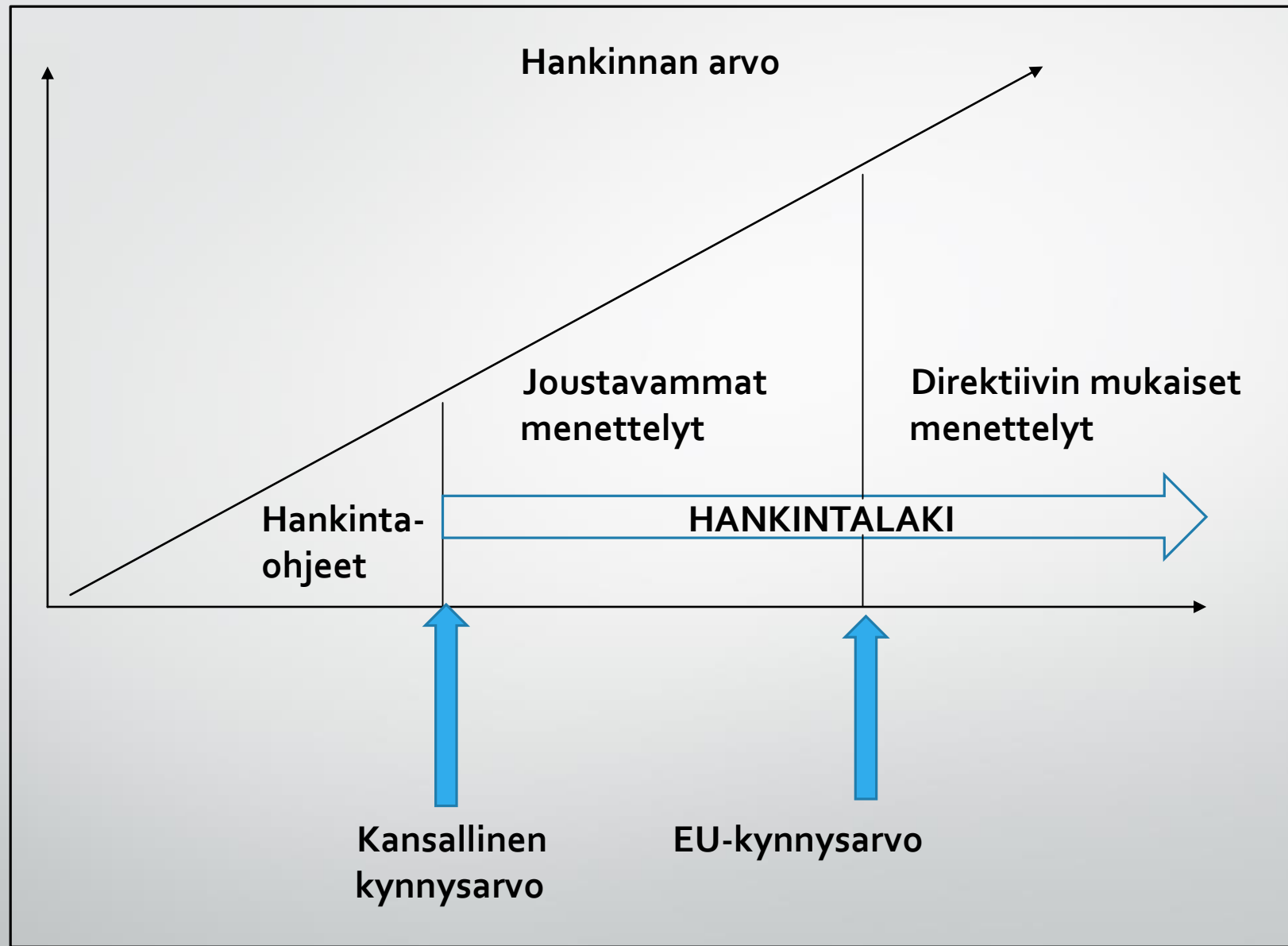
Ryhmittymänä tehty tarjous ja muiden voimavarojen käyttö

- * Ryhmittymä voi käyttää hankinnan toteuttamiseen ryhmittymään kuuluvien tai muiden tahojen voimavaroja.
- * Ehdokkaan tai tarjoajan taikka niiden ryhmittymän on osoitettava hankintayksikölle taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, teknistä suorituskykyä ja ammatillista pätevyyttä koskevien sekä muiden vaatimusten täyttyminen.
- * Näyttönä voidaan käyttää esimerkiksi:
 - * yritysten välisiä sopimuksia tai muita sitoumuksia, joilla osoitetaan, että vaaditut edellytykset täyttävät voimavarat ovat ehdokkaiden tai tarjoajien taikka ryhmittymän käytettävissä.

SUUNTAVIIVOJA PIENHANKINTOJEN SUUNNITTELUUN JA OHJEISTAMISEEN

10.2.2017

AITO PIENHANKINTA ?

- miten usein hankinta toistuu
- miten hankintatarve on ennakoitavissa
- mitkä tuoteryhmät kannattaa hankkia yhtenä hankintana (taloudellisesti, tehokkaasti sekä tarkoituksenmukaisesti)
- miten em. seikat vaikuttavat kilpailun syntymiseen

JOS:

- **hankinnan kohdetta ei voi hankkia olemassa olevien sopimusten puitteissa**
- **Hankinta on kertaluonteinen, ei esim. toistu useamman kertaa saman tilikauden aikana**
- **Hankinnan kohde ei ole osa suurempaa kokonaisuutta**
- **Kansallinen kynnyisarvo ei ylity**

=> PIENHANKINTA

HUOMIOON OTETTAVIA SEIKKOJA PIENHANKINTOJEN SUUNNITTELUSSA

- **Markkinanäkökulma**
 - **Hankintaprosessi ja hankintamenettely ovat osa kilpailun ja markkinoiden kehittämistä sekä tehokasta ostotoimintaa**
- **Hallintonäkökulma**
 - **Julkista hallintoa ohjaava lainsäädäntö velvoittaa hankintayksiköt kansalliset kynnyksarvot alittavissa hankinnoissa hyvään hallintoon**

HUOMIOON OTETTAVIA SEIKKOJA PIENHANKINTOJEN SUUNNITTELUSSA

- EY:n perustamissopimuksen näkökulma
 - EY:n perustamissopimuksen mukaiset avoimuus, tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu sekä suhteellisuus -periaatteet koskevat myös kansalliset kynnyksarvot alittavia hankintoja
- Innovaationäkökulma
 - Hankintayksiköt voivat kannustaa yrityksiä kehittämään osaamistaan, uusia tuotteita, palveluja ja menettelytapoja julkisten hankintojen kautta

MARKKINANÄKÖKULMA

- Tarjonnan ja kilpailun hyödyntäminen
- Hyvä markkinatuntemus
 - => hyvät hankinnat
 - => tarkoituksenmukaisen menettelyn valinta
- Taitava ostaminen
 - Markkinoiden hyödyntäminen
 - Markkinat kehittyvät paikallisesti
- Markkinoiden avaaminen uusille toimijoille
 - Toimiminen hankintamenettelyssä avoimesti ja syrjimättömästi
 - Toimittajien kiinnostus julkisiin hankintoihin lisääntyy

HALLINTONÄKÖKULMA

- **Hankintalaki ei sovellu**
 - Tietyt periaatteet koskevat myös pienhankintoja
- **Hyvän hallinnon periaatteet**
 - Asian valmistelu, päätöksenteko, tiedoksianto
 - Hallintolaki, kuntalaki, julkisuuslaki jne.
- **Muutoksenhaku viranomaisen päätökseen pienhankinnassa**
 - Kuntalaki
 - Oikaisuvaatimus => HAO => KHO

EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN NÄKÖKULMA

- **Julkisen hallinnon peruseriaatteita ovat:**
 - **lainmukaisuus, julkisuus, avoimuus, verovarojen tarkoituksenmukainen ja tehokas käyttäminen, syrjimättömyys, tasapuolisuus ja suhteellisuus**
 - **Samat periaatteet todetaan EY:n perustamissopimuksessa**
- **Julkisissa hankinnoissa noudatettava periaatteita hankinnan laadusta tai arvosta huolimatta**

Avoimuus

Avoimuusperiaate pohjaa eurooppalaiseen oikeuskäytäntöön

Hankinnoissa **avoimuusperiaate edellyttää**, että:

- hankinnasta tiedotetaan ja tarvittaessa ilmoitetaan riittävän laajasti,
- hankintamenettelyä koskevia tietoja ei salata,
- kaikki soveltuvat tarjoajat voivat jättää tarjouksen (avoin menettely)
- tarjousmenettelyyn valitaan riittävä määrä ehdokkaita (rajoitettu menettely, neuvottelumenettely),
- tarjouskilpailun ratkaisemisesta tiedotetaan tarjouskilpailuun osallistuneille hankintaa koskevat asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia ja tehdyt hankintapäätökset sekä hankintasopimukset pidetään yleisesti saatavana

ESIMERKKEJÄ HANKINNOISTA TIEDOTTAMISEKSI

- HY omat kotisivut
 - Hankintakalenteri tulevista hankinnoista, ennakoilmoitukset
- Sanomalehdet
- Alan julkaisut
- HILMA (myös kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa)
- Hankintapäätöksestä tiedottaminen
 - Myös silloin, kun hankinta on tehty suora hankintana

SYRJIMÄTTÖMYYS

- Ehdokkainen ja tarjoajien samanlainen kohtelu prosessin kaikissa vaiheissa
- Paikallisia tuotteita / palveluita ei saa lähtökohtaisesti suosia
 - Vrt. vertailukriteerien laatiminen
- Avoin tiedotus sovellettavista menettelytavoista
 - Kunnan oma hankintaohje – onko yrittäjien tiedossa ?
- Yrityksillä oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet tarjota tavaroita ja palveluja

SUHTEELLISUUS

- **Sovellettava, kun arvioidaan**
 - **Kilpailuttamisvelvoitetta**
 - **Kansallisia kynnsarvoja**
- **Edellyttää, että menettelyn vaatimukset ovat suhteessa tavoiteltavan päämäärän kanssa**
 - **Tarjouspyyntö**
 - **Vaatimukset ja ehdot oikeassa suhteessa hankinnan laatuun nähden**
- **Tarjouskilpailusta aiheutuvia kustannuksia verrattava tarjouskilpailulla aikaansaatuun säästöön**
- **Kohtuullisuuden vaatimus**
 - **Ilmoittelun laajuus, määrä => suhteessa hyötyyn**

SUHTEELLISUUS

- **Markkinatiedon pohjalta voidaan arvioida:**
 - ilmoittamisen tarve ja hyöty ja suunnitella millä välineillä, missä laajuudessa ja miten viestitään, jotta potentiaaliset toimittajakohderyhmät saavutetaan
- **Tarjouspyyntö on suhteutettava sekä muodoltaan (kirjallinen vai suullinen) että laajuudeltaan hankinnan kohteeseen**
- **Tarjouksen tekemiseen käytettävän työn tulee olla suhteessa sekä hankinnan vaativuuteen, että sen taloudelliseen arvoon**
- **Liian raskaat tarjouspyynnöt vähentävät kilpailua**
- **Liian ylimalkaiset tarjouspyynnöt vaarantavat tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun**

SUHTEELLISUUS

Suhteellisuusperiaate toteutuu kansalliset kynnyksarvot alittavissa hankinnoissa, kun:

- ilmoittaminen on riittävän laajaa,
- tarjoajien soveltuvuus arvioidaan hankintaan sopivin menettelyin
- tarjouspyyntö vastaa hankinnan kohdetta
- tarjousten tekemiseen varataan riittävä aika

INNOVAATIONÄKÖKULMA

- HY voi kannusta yrityksiä kehittämään osaamistaan, uusia tuotteita, palveluita, menettelytapoja
- Tilaajien, tuottajien, alihankkijoiden
 - Yhteiset tuotekehitystiimit
- Tuotteiden ja palveluiden kehittämismvastuu, yhteistyömallit
 - Sisällyttäminen kilpailuttamiseen ja hankintasopimukseen

PIENHANKINTOJEN HANKINTAMENETTELYT

- menettelytavat on määriteltävä ennen kilpailun käynnistämistä ja *hankinnassa noudatettavien sääntöjen on hyvä olla avoimesti saatavilla*
- Kun hankintayksikkö ryhtyy suunnittelemaan hankintaa ja valitsemaan hankintamenettelyä, on sen huomioitava:
 - *hankinnan luonne, onko kyseessä
 - moniulotteinen palveluhankinta vai teknisesti helposti määriteltävissä oleva perustuote (bulkkitaavara)
 - kertaluontoinen hankinta vai usein toistuva hankinta
 - säännöllisesti vai epäsäännöllisesti toistuva hankinta
 - * hankinnan arvo
 - * laatutekijöiden merkitys
 - * elinkaarikustannukset
 - * markkinoilla oleva tarjonta

HANKINTAPROSESSIN KESKEISET VAIHEET PIENHANKINNOISSA

1. Hyvien toimittajien kartoittaminen – kelpoisuuden tarkastaminen
2. Tarjouspyyntöön tarvittavat kelpoisuusehdot
3. Vertailuperusteet ja laatutekijät
 - Tavoitellaan yksinkertaista ja kustannustehokasta menettelyä
 - Vertailuperusteiden
 - Laatuvaatimusten
 - Harkitseva käyttö
4. Suullinen vai kirjallinen tarjouspyyntö
 - * Kirjallinen
 - * Suullinen (esim. vakiolomakkeen käyttö esim. kysymysten ja vastausten kirjaaminen)

HANKINTAPROSESSIN KESKEISET VAIHEET PIENHANKINNOISSA

5. Hankintapäätös

- Kirjallinen + perusteltava
- Oikaisuvaatimusohjeet (KuntaL mukainen muutoksenhaku)
- HY:n omat sisäiset ohjeet
 - Euromääräiset rajat

KEVYT RAJOITETTU MENETTELY

1. Hankinnan kohteen määrittely

2. Sopivien tarjoajien valinta:

* hankintayksikön ajantasaisen markkinatiedon perusteella, täydentävä kevyt markkinakartoitus, mikäli markkinatietoa ei ole; kevyt markkinakartoitus voidaan toteuttaa esim. hyödyntäen internetiä ja/tai puhelimitse em. perusteella päätös kuinka monelle soveltuvalle toimittajalle tarjouspyyntö lähetetään

3. Tarjouspyyntöjen lähettäminen:

- * hankinnan luonne ohjaa, minkä sisältöinen tarjouspyynnön pitää olla
- * hinta voi olla ainoa vertailuperuste
- * tarjouspyynnöt ensisijaisesti kirjallisina
- * toimitetaan valituille toimittajille sähköpostitse, postitse tai faxilla

KEVYT RAJOITETTU MENETTELY

4. Tarjouksen tekeminen

- tarjouksen tekemiseen on varattava riittävä aika, suhteutettava hankinnan luonteeseen
- tarjoukset toimitetaan sähköpostitse, postitse tai faxilla

5. Tarjousten vertailu

- vertailu pelkän hinnan perusteella (tarkka hankinnan kohteen kuvaus, joka sisältää myös halutun laadun tason määrittelyn)
- kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailu (laadulliset vertailuperusteet yksiselitteisiä ja vertailu niiden perusteella yksinkertaista)

6. Hankintapäätös

AVOIN MENETTELY

1. Hankinnan kohteen määrittely

2. Hankinnasta ilmoittaminen

- ilmoittamisen laajuus suhteutettava hankinnan laatuun

3. Tarjouspyyntöjen lähettäminen

- hankinnan luonne ohjaa, minkä sisältöinen tarjouspyynnön pitää olla
- hankinnan kokoon suhteutetut soveltuvuusperusteet määriteltävä tarjouspyynnössä
- hinta voi olla ainoa vertailuperuste
- tarjouspyynnöt kirjallisina

AVOIN MENETTELY

4. Tarjouksen tekeminen

- tarjouksen tekemiseen on varattava riittävä aika, suhteutettava hankinnan luonteeseen
- tarjoukset toimitetaan sähköpostitse, postitse tai faxilla

5. Soveltuvuuden arviointi

- ilmoitettuja hankinnan kohteeseen suhteutettuja soveltuvuusperusteita käyttäen

6. Tarjousten vertailu

- vertailu pelkän hinnan perusteella (tarkka hankinnan kohteen kuvaus, joka sisältää myös halutun laadun tason määrittelyn) tai
- kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailu (laadulliset vertailuperusteet yksiselitteisiä ja vertailu niiden perusteella yksinkertaista)

7. Hankintapäätös

KEVYT NEUVOTTELUMENETTELY

- **Vaihtoehtoiset toteuttamistavat**
 - **esim. konsulttipalvelut**
- **Hankinnalla kiire**
- **Hankinnan arvo lähellä kansallista kynnysarvoa**
- **Kevyt markkinakartoitus**
- **Ehdokkaiden soveltuvuuden arviointi markkinatiedon pohjalta**
 - **Valitaan vähintään kaksi**
- **Neuvotteluista muistiinpanot**
- **Hankintapäätös ohjeiden mukaisesti**

SUORA OSTO

- **Tilaus ilman tarjouspyyntöä**
- **Kilpailutusta ei järjestetä**
 - **Hankinnan arvo, luonne, tarjonta markkinoilla**
- **Eriytinen kiire**
- **Tarjoajia vain yksi**
- **HY:n sisäisten ohjeiden mukaan**
- **Hankintalaissa "suoranahankinnalle" tarkoin määrätyt edellytykset**
 - **Yksi hankintamenettely**

6. INNOVATIIVISUUS JA JULKISET HANKINNAT

INNOVATIIVISTEN HANKINTOJEN EDISTÄMINEN

- TEKES selvitys 4.10.2016
http://www.tekes.fi/globalassets/global/ohjelmat-ja-palvelut/ohjelmat/huippuostajat/selvitys_innovatiivisten_julkisten_hankintojen_hankkeista.pdf
- Mitä tarkoitetaan innovatiivisuudella ?
 - * Innovatiivisessa julkisessa hankinnassa on kyse *hankinnan kohteen tai hankintaprosessin innovatiivisuudesta.*
 - * *Hankinnan kohteen innovatiivisuus näkyy* uudenlaisen tuotteen tai palvelun ostona, olemassa olevien tuotteiden tai palveluiden uudenlaisena yhdistelemisenä tai innovatiivisena palvelujen toteuttamistapana.
 - * Innovatiivisuus voi ilmentyä myös *uudenlaisena tapana toteuttaa hankinta,*
 - ja tämä uusi toimintatapa voi sijoittua mihin tahansa hankintaprosessin vaiheeseen aina suunnittelusta sopimusajan seurantaan.

innovaatiolla:

- * sellaisen uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen, palvelun tai menetelmän,**
- * uuden markkinointimenetelmän**
- * tai uuden organisatorisen menetelmän toteuttamista liiketoimintatavoissa, työpaikkaorganisaatiossa tai ulkoisissa suhteissa**

INNOVAATIO = UUDENNOS

- * jokin uusi tai olennaisesti parannettu, taloudellisesti hyödyllinen tuote, prosessi, palvelu tai keksintö
- * Innovaatio voidaan ymmärtää ideana, käytäntönä tai esineenä, jota pidetään uutena.
- * Innovaatiot jakautuvat karkeasti kahteen luokkaan:
 - * on mullistavia innovaatioita
 - * ja vähittäisin muutoksin syntyviä innovaatioita.
- * Innovaatiot voidaan jakaa myös asteittaisiin:
 - * (nykyisten tuotteiden, palveluiden ja toimintamallien parannukset)
 - * radikaaleihin (luovat uusia markkinoita ja pakottavat muuttamaan ajattelua)

INNOVAATION MÄÄRITELMÄ

- * **Uuden tuotteen esittely** - sellaisen, joka ei ole kuluttajille entuudestaan tunnettu tai uuden laatuisten tuotteen
 - Uuden tuotantotavan tai -menetelmän esittely, jonka ei tarvitse millään muotoa olla tieteellisesti uusi, ja joka voi olla myös uusi tapa kaupallistaa hyödyke.
- * **Uuden markkinan avautuminen** - sellaisen, jossa tuotetta ei aikaisemmin ole ollut kaupan, olivatpa nämä markkinat olleet olemassa jo aikaisemmin tai eivät
 - Uuden raaka-aineen ja puolivalmisteiden toimituslähteen haltuunotto, jälleen riippumatta siitä, oliko toimituslähde ollut olemassa jo aikaisemmin vai luotiinko se ensimmäistä kertaa.
- * **Uuden teollisen markkinarakenteen toteuttaminen**, kuten monopoliaseman luominen tai Purkaminen

INNOVAATIOKUMPPANUUS

- Tavoitteena
 - Innovatiivisen tavarán, palvelun tai rakennusurakan
 - Kehittäminen ja tuloksena tuotettavien tavaroiden, palvelujen tai rakennusurakoiden hankkiminen
- HY julkaisee hankintailmoituksen
 - Kaikki halukkaat toimijat voivat osallistua
 - Voi valita innovaatiokumppanuuden, jos
 - HY:n tarvetta ei voida täyttää markkinoilla jo saatavilla olevia tavanomaisia tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita
- HY voi rajata neuvotteluihin kutsuttavien määrää
 - Vähimmäismäärä ilmoitettava hankintailmoituksessa
 - Neuvotteluihin kutsuttava vähintään kolme
- Tarjoajat valittava hankintailmoituksessa esitettyjen kriteerien perusteella

TARJOUSPYYNNÖN SISÄLTÖVAATIMUKSISTA

TARJOUSPYYNNÖN SISÄLTÖVAATIMUKSET

- Tarjouspyyntö keskeinen asiakirja
- Hankintailmoituksen ohella hankintamenettelyn tärkeimpiin asiakirjoihin kuuluu hankinnan kohteen ja hankintamenettelyn *tarkempia* ehtoja kuvaava Tarjouspyyntö
- Tarjouspyyntö on laadittava niin selväksi, että sen perusteella tarjoajat voivat antaa yhteismitallisia ja keskenään vertailukelpoisia tarjouksia
- Tarjouspyyntö ja tarjoukset on tehtävä lähtökohtaisesti kirjallisesti

Tarjouspyynnön vähimmäisisältö

- EU -hankinnat

1. Hankinnan kohteen määrittely tai hankekuvaus
 - Sekä hankinnan kohteen muut laatuvaatimukset
2. Viittaus julkaistuun hankintailmoitukseen (HILMA)
3. Määräaika tarjosten tekemiselle
4. Osoite, johon tarjoukset on toimitettava
5. Kieli tai kielet, joilla tarjoukset on laadittava
6. Tarjousasiakirjan esittämistä ja muotoa koskevat vaatimukset
7. Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä neuvottelujen alkamispäivä sekä käytettävä kieli/kielet

8. Ehdokkaiden tai tarjoajien:

- taloudellista tai rahoituksellista tilannetta,
- teknistä kelpoisuutta
- ammatillista pätevyyttä
 - * koskevat ja muut vaatimukset sekä,
- Pyyntö täydentää yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja ja luettelo asiakirjoista, joita ehdokkaan tai tarjoajan sekä tarjouskilpailun voittaneen tarjoajan on toimitettava soveltuvuuden arviointia varten

9. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet ja niiden suhteellinen painotus, kohtuullinen vaihteluväli tai poikkeustapauksissa vertailuperusteiden tärkeysjärjestys

10. Tarjousten voimassaoloaika

11. Keskeiset sopimusehdot

12. Muut tiedot, joilla on olennaista merkitystä hankintamenettelyssä
Ja tarjousten tekemisessä

Tarjouspyynnön sisältö

-kansalliset hankinnat

- Antaa riittävät tiedot hankinnasta =hankittavasta kohteesta, tehtävä kirjallisesti
- Asettaa tarjoajalle soveltuvuusvaatimukset (hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä)
- Asettaa ehdot ja vähimmäisvaatimukset hankinnan kohteelle
 - Esim. laatuvaatimukset
- Antaa tiedon sopimusehdoista ja sopimusaikaisesta yhteistyöstä
 - Esim. laadun seurannasta ja hinnan tarkistuksista
- Antaa tiedon tarjousten valinnan perusteista

Tarjouspyynnön sisältö -kansalliset hankinnat

- Antaa tiedot tarjousten jättämisestä, käsittelystä jne....
- Antaa selvät ohjeet tarjousten laatimiseksi, jotta tarjoukset olisivat yhteismitalliset ja vertailukelpoiset
- Avoin menettely
 - Tarjouspyyntö toimitettava viipymättä sitä pyytäneille
- Muut menettelyt
 - Osallistumishakemuksen lähettäneille
 - Menettelyyn valituille ehdokkaille

ASIAKIRJOJEN SAATAVILLE ASETTAMINEN

- Tarjouspyyntö
- Neuvottelukutsu liitteineen
- Muut hankinta-asiakirjat
 - Ilmaiseksi
 - Rajoituksetta
 - Suoraan ja kokonaan
 - Kaikkien ehdokkaiden ja tarjoajien saataville
 - Sähköisessä muodossa
- Asiakirjat asetettava saataville, kun hankintailmoitus on julkaistu
 - Internet -osoite

Syrjivät vaatimukset kielletty - Tuotemerkkiin viittaaminen (nykyinen laki)

- Hankinnan tekninen määrittely (hankintalain 44§): teknisissä eritelmissä ei saa mainita tiettyä valmistajaa tai tiettyä alkuperää olevia tavaroita. Teknisissä eritelmissä ei saa myöskään viitata tavaramerkkiin, patenttiin yms. Siten, että viittaus suosii tai syrjii tiettyjä tarjoajia tai tavaroita
- Viittaus on poikkeuksellisesti sallittu vain, jos hankintasopimuksen kohdetta ei ole mahdollista riittävän täsmällisesti ja selvästi kuvata muutoin, ja tällöin viittaukseen on liitettävä ilmaisu "tai vastaava" – sääntö löytyy myös hankintadirektiiveistä
- Tuotemerkkiin viittaamista on käsitelty (ja todettu lain vastaiseksi) useissa markkinaoikeuden ratkaisuissa, mm. MAO:17/07, MAO:202/06, MAO:157/06 sekä MAO:19/06, myös EYT:n ratkaisu löytyy, mm. asiassa C-59/00, Bent Mousten Vestergaard

MERKKIEN KÄYTTÖ HANKINNAN KOHTEEN KUVAUKSESSA -uusi laki

- HY voi hankinnan kohteen kuvauksessa, tarjouspyynnössä esitettyjen kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteissa tai sopimuksen toteuttamisen ehdoissa:
 - Vaatia tiettyä merkkiä näytöksi
 - Hankinnan kohde vastaa tiettyjä
 - Ympäristöominaisuuksia
 - Sosiaalisia ominaisuuksia
 - Muita ominaisuuksia

EDELTYTYKSET TIETYN MERKIN VAATIMISELLE -uusi laki

1. Vaatimukset koskevat hankinnan kohteeseen liittyviä perusteita
 - * soveltuvat hankinnan kohteena olevien
 - * rakennusurakoiden, tavaroiden ja palveluiden määrittelymiseen
2. Vaatimukset perustuvat puolueettomasti todennettavissa oleviin ja syrjimättömiin perusteisiin
3. Merkit vahvistetaan avoimessa menettelyssä
 - * johon viranomaiset, kuluttajat, työmarkkinaosapuolet, valmistajat, kaupan edustajat ym. Sidosryhmät voivat osallistua
4. Kaikkien asianomaisten osapuolten on mahdollista saada merkki
5. Merkille asetetut vaatimukset laatii kolmas osapuoli, johon merkkiä hakeva toimittaja ei voi käyttää vaikutusvaltaa

Tarjouspyyntöön lisäksi

- Muut sopimusehdot:
 - sopimusaika + mahd. optio ja option käyttöönoton ehdot
 - hintojen tarkistaminen sopimusaikana
 - sopimusaikainen yhteistyö (mm. laadun varmistaminen)
 - sopimuksesta poikkeamisen ehdot
 - sopimuksen irtisanominen ja irtisanomisaika
 - vahingonkorvaus, vakuudet, vakuutukset
 - Maininta tilaajavastuulain mukaisten selvitysten tekemisestä ennen sopimuksen allekirjoittamista
 - Muuta oleellista, tarjousten toimittamiseen liittyvät ehdot
Hyvä maininta myös osatarjouksista, vaihtoehtoisista tarjouksista –
miten käsitellään, miten vertaillaan

Määräajat

- Hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä on ilmoitettava tarjousten ja osallistumishakemusten jättämisen määräajat
- Laissa asetettu minimimääräaikoja
- Hankkijoilla usein kiire, joten määräajat lähellä lain minimitasoja
- Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti tarjousten laatuun ja kilpailutuksen lopputulokseen

TARJOUKSEN VERTAILUPERUSTEET LAISSA

- Laatu
- Hinta
- Tekniset ansiot
- Esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet
- Ympäristöystävällisyys
- Käyttökustannukset
- Kustannustehokkuus
- Myynnin jälkeiset palvelut ja tekninen tuki
- Huoltopalvelut
- Toimituspäivä
- Toimitus- ja toteutusaika
- Elinkaarikustannukset
- Kokonaistaloudellisuus

YLEISIMMÄT VIRHEET TARJOUKSISSA

- Hintavaraumat
- Omat sopimusehdot tai varaumat ehdoissa
- Puutteelliset liitteet
- Epätarkkuudet/ristiriidat hinnoissa tai muissa olennaisissa kohdissa
- Tarjouksen myöhästymisen
- Tarjous on osatarjous tai vaihtoehtoinen tarjous eikä niitä ole ilmoitettu hyväksyttäväksi

Tarjoajan soveltuvuuden arviointi

- Laissa esitetyt poissulkemistilanteet
 - Pakolliset
 - Harkinnanvaraiset
 - HY:n asettamat vaatimukset
 - Tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys
 - Taloudellinen ja rahoituksellinen tilanne

=> poissulku/tarjouksen hylkääminen

Tarjousten sisällön tarkastaminen – tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuus ja tarjouksen hylkääminen

Oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että sisällöltään tarjouspyyntöä vastaamattoman tarjouksen hylkääminen ei ole ainoastaan hankintayksikön oikeus, vaan hankintayksikkö on tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun turvaamiseksi velvollinen hylkäämään tarjouspyynnön vastaisen tarjouksen.

- Täsmentäminen ja lisäselvitysten pyytäminen oikeuskäytännön mukaan mahdollista tietyissä tilanteissa:
 - Ei saa antaa mahdollisuutta parantaa tarjousta
 - Täsmentämismahdollisuus varattava kaikille tarjouskilpailuun osallistuneille
 - Onko virhe/puute vaikuttanut tarjousten sisältöön ja vertailukelpoisuuteen
 - Miten selvästi vaatimus on asetettu

SALLITTUJA TARJOUKSEN KORJAUSTOIMENPITEITÄ

- uusi laki

- **Muotovirhe**
 - Puuttuva allekirjoitus
 - Puuttuva tarjouksen voimassaolotieto
- **Hinnoitteluvirhe**
 - Väärä valuutta tai hinnoitteluyksikkö, ilmeinen suuruusluokkaa koskeva virhe
- **Tarjouspyynnöstä poikkeava maksuehto**
- **Tarjouksesta puuttuva liite, jota ei käytetä tarjousvertailussa, ja jolla ei olennaista merkitystä**

KIELLETTYJÄ TARJOUKSEN KORJAAMISTILANTEITA

- Uusi laki

- Tarjouspyyntöä vastaamattoman tuotteen vaihtaminen toiseen
- Täydennetään vertailussa käytetty puuttuva laatutieto
- Pyydetään tarjouksesta puuttunut olennainen asiakirja
- Sallitaan tarjouksessa oleva sinne tietoisesti lisätty varauma koskien esim. hinnoittelua

Oikeuskäytännössä useimmin toistuvat hylkäämistilanteet koskevat tapauksia, joissa:

- Tarjouksen tiedot ovat **ristiriitaisia** suhteessa tarjouspyyntöön
- Tarjouksesta **puuttuu** tarjouspyynnössä edellytetyjä tietoja tai tiedot on esitetty epäselvästi
- Tarjous on saapunut **myöhässä**

Milloin ei ole saanut hylätä?

- MAO:256/05 – tarjous ei ole tarjouspyyntöä vastaamaton pelkästään siitä syystä, että sitä ei ole laadittu tarjouspyynnössä osoitetulle lomakkeelle tai asiakirjapohjalle
- MAO:315/08 - Tarjousta ei tule hylätä pelkästään sen vuoksi, että tarjousta ei ole allekirjoitettu, jos tätä ei ole edellytetty Tarjouspyynnössä
- MAO:485/08 – Tarjousta ei tule hylätä sen vuoksi, että se on saapunut yhtenä kappaleena eikä kahtena kuten tarjouspyynnössä on vaadittu
- KHO:2011:72 – hankintayksikkö SAI hylätä tarjouksen, josta puuttuivat tietyt lisä- ja muutostöiden hintatiedot vaikka nämä eivät vaikuttaneet tarjousvertailussa; KHO:n mukaan taustalla hankintayksikön sopimusoikeudellisen aseman turvaaminen (HY:n tulee tietää millä hinnalla muutoksia sopimuskaudella tehdään)

Tarjouksen myöhästyminen

- MAO:95/08 - Hakijan mukaan tarjous on saapunut myöhässä, koska postin kulku on tarjouksen jättämisen jälkeen vaikeiden sääolosuhteiden (lumimyrsky) vuoksi viivästynyt ja postin kulkuun on siten kulunut ennakoitua enemmän aikaa.

- "Markkinaoikeus toteaa, että asiassa ei ole kuitenkaan käynyt ilmi, että kysymys olisi ollut yleisen liikenteen keskeyttämisestä tai postin kulun pysähtymisestä tarjouksen kuljetettavaksi jättämisen aikaan.

Postilähetyksen perille toimittamisen viivästyminen edellä mainitussa ajassa ei ole ollut niin poikkeuksellista tai ennalta arvaamatonta, ettei hakijan olisi tullut siihen varautua. Se, että tarjous on annettu postin kuljetettavaksi 1. luokan kirjeenä, ei anna aihetta arvioida asiaa toisin."

Tarjousten vertailu ja hankintapäätöksen perustelu

Tarjousten vertailu

* Tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vaatimus edellyttää, että hankintayksikön tulee soveltaa **etukäteen ilmoittamiaan arviointiperusteita** kaikkiin tarjouksiin **tasapuolisesti ja syrjimättä.**

* Hankintapäätöksen tulee perustua kaikkiin ennalta ilmoitettuihin vertailuperusteisiin ja **hankintapäätöksessä tulee perustella se, miten vertailuperusteita on sovellettu.**

* Tarjousvertailusta on selvästi käytävä ilmi kaikkien tarjousten osalta miten niitä on arvioitu erikseen kunkin vertailuperusteen osalta

* Suhteelliset erot selitettävä hankintapäätöksen perusteluissa

Vertailuperusteet

- Hankintojen avoimuus- ja tasapuolisuusperiaatteet edellyttävät, että vertailuperusteita ei vertailuvaiheessa
 - lisätä
 - vähennetä tai
 - muuteta siitä, mitä hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä on todettu
- Edellä mainittu asettaa paineita hankintayksikölle kuvata vertailuperusteet siten etukäteen, että ne ovat riittävän yksilöityjä (tarjoajat tietävät mitä arvostetaan) ja toisaalta käyttökelpoisia (etenkin neuvottelumenettelyssä, jossa painotukset tarpeissa ja tavoitteissa voivat kesken menettelyn muuttua)
- Oikeuskäytännön nojalla myöskään vertailuperusteiden alakohtia ei saisi myöhemmin kehittää siten että niistä ei ole mainittu etukäteen (KHO:2010:69)

Vertailuperusteet

- Vertailuperusteita kaksi:
 - Halvin hinta
 - Kokonaistaloudellinen edullisuus = hinta-/laatusuhde
- Uusi laki
 - Halvimman hinnan peruste poistetaan
 - Valintaperusteeksi: hankinnan kokonaistaloudellinen edullisuus
 - Hinta ja kustannukset otetaan kuitenkin huomioon
 - Perusteisiin voi kuulua paras hinta-/laatusuhde
 - => halvin hinta/kustannukset
- Uusi laki:
 - Vertailuperusteena voisi käyttää henkilöstön pätevyyttä/kokemusta
 - Jos henkilöstön laatu voi merkittävästi vaikuttaa *hankintasopimuksen toteuttamisen tasoon*

Uusi vertailukriteerien systematiikka

- Uusi laki

1. Valintaperuste = kokonaistaloudellinen edullisuus
2. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet, jotka ovat:
 1. Halvin hinta
 2. Alhaisimmat kustannukset
 3. Hinta-laatusuhde, jonka alakriteerijä ovat 1. – kohdan vertailuperusteet

Hankintapäätös ja perusteleminen

- **Nykylaki**
 - Jokaisen laadullisen vertailuperusteen soveltaminen ja piste-erot tulee jokaisen tarjouksen osalta selostaa sanallisesti
 - Perusteluissa tulee osoittaa, mihin konkreettiseen tarjouksesta ilmenevään seikkaan kukin saatu pistemäärä perustuu
- **Uusi lakiehdotus:**
 - Keskeisimpien perusteiden kertominen riittävää, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty
 - Voi käyttää yleisluonteisempia sanontoja: "parempi"

Hankintapäätöksen perusteleminen

- Ratkaisuun olennaisesti vaikuttavat seikat
 - Tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet
 - Perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty
 - Puitejärjestelyssä: miten sovellettu tarjousten valinta- ja vertailuperusteita
 - Jos odotusaika käytävä ilmi, minkä ajan kuluttua hankintasopimus voidaan tehdä

Valitusosoitus ja oikaisuohje

- **Valitusosoitus**
 - Miten asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi
 - HY yhteystiedot valittajan ilmoitusta varten
- **Oikaisuohje**
 - Miten ehdokas/tarjoaja voi saattaa asian uudelleen käsiteltäväksi hankintaoikaisuna

**HANKINTAYKSIKÖN ON LAADITTAVA
HANKINTAILMOITUS JA TARJOUSPYYNTÖ
NIIN YKSITYISKOHTAISESTI ETTÄ
EHDOKKAIDEN/TARJOAJIEN OBJEKTIIVINEN
VERTAILU ON TARKASTI TEHTÄVISSÄ**

**⇒ VÄHENTÄÄ OLENNAISESTI TARVETTA
MUUTOKSENHAKUUN**

**⇒ TURVAA HANKINTALAIN PERIAATTEET
KILPAILUTTAMISESSA**

HANKINTASOPIMUKSISTA

YLEISET SOPIMUSEHDOT

JYSE 2009 Tavarat – JYSE 2009 Palvelut

- Valtiovarainministeriön työryhmä
 - JYSE 2009 Tavarat
 - JYSE 2009 Palvelut
 - Tulostettavissa VVM:n kotisivulta
- Sopimusehdot laadittu siten, että sovellettavissa laajasti erilaisiin hankintoihin
- Sopijapuolet voivat sopia JYSE –ehdoista poikkeavasti niin halutessaan
 - HY:n ilmoitettava tarjouspyynnössä, miltä osin poiketaan
- Kyse ei ole lainsäädännöstä tai viranomais määräyksestä
 - HY:llä ei velvollisuutta soveltaa
 - Malliehdot, muutoin sovelletaan Kauppalakia
- Tarjouspyynnössä ilmoitettava, mitä sopimusehtoja sovelletaan
 - Jos ei ilmoitettu, tarjoajalla ei ole velvollisuutta suostua JYSE -ehtoihin

HANKINTASOPIMUSTEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

- Tarjouksen sitovuus ja tarjouksen peruuttaminen

- Sopimusoikeutta
- L varallisuusosoikeudellista oikeustoimista = Oikeustoimilaki
- Tarjous lähtökohtaisesti sitova
 - Vastapuoli "ottanut tarjouksesta selon"
 - Tarjousten avaamistilaisuus
 - Tarjous voidaan peruuttaa ennen avaamistilaisuutta => ei sido
- Tarjous hylätään => tarjous raukeaa => ei sido
- Tarjous hyväksytään
 - Muut tarjoukset raukeavat => HY ei voi niihin enää yksipuolisesti vedota
- Lain rikkomisesta voi seurata vahingonkorvausvelvollisuus tarjoajalle

HANKINTASOPIMUSTEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

- Tarjoajalle tapahtunut ilmaisuerehdys tarjouksen sisällössä
 - Erhekirjoitus, kirjoitus- tai laskuvirhe
 - Muu erehdys
 - OikTL 32 §
 - Ei sido tarjouksen antajaa, jos vastapuoli tiesi tai olisi pitänyt tietää erehdyksestä
 - Tarjoajan tahto ja tahdonilmaisu eivät vastaa toisiaan
 - Jos ilmoitetaan HY:lle ennen avaamista => ei sido
 - Jos virhe niin ilmeinen, että 32 § soveltuu => ei sido
 - Esim. KKO 2008:57

HANKINTASOPIMUSTEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

- Sopimuskausi, toimitusaika ja tilausjärjestelmä

- JYSE –ehdoissa ei ko. ehtoja
- Sovittava hankintasopimuksessa
- Määräaikainen, toistaiseksi voimassaoleva, määräaika + jatkuu toistaiseksi voimassaolevana irtisanomisehdoin
- Toimitusajan alkamisesta sovittava
 - Hankintasopimuksen allekirjoittamisesta
 - Tilauksen vastaanottamisesta
- Toistuvat suoritukset sopimuksissa
 - Sovittava tilausjärjestelmästä
 - Miten HY tekee tilaukset

HANKINTASOPIMUSTEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

- Laskutuserehdys

- Sopimukseen perustuvat maksut laskutetaan väärin,
- Laskutukseen käytetään virheellistä laskutusperustetta
- Ei merkitse saamisen menettämistä
 - Toimittajan on hyväksyttävää korjata myöhemmin erehdys
- Esim. KKO 1987:103
 - Sovittu sähkön toimituksesta ja maksusta
 - Jäänyt laskuttamatta
 - Voitiin laskuttaa myöhemmin

HANKINTASOPIMUSTEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

- Tarkastus- ja reklamointivelvollisuus

- Kauppalaki 31 §
 - Ostajan tarkastusvelvollisuus, kun tavara luovutettu
 - Virheestä ilmoittaminen => liittyy reklamointivelvollisuuteen
 - "havaitsi virheen tai olisi pitänyt havaita"
- Kauppalaki 32 §
 - Reklamointi-ilmoitus ja -aika
 - Ostajan oikeus vedota virheeseen voi raueta
 - Reklamaatio, koskee toimitusvirhettä
 - Toimitusvirheen seuraamukset
 - Hinnanalennus
 - Vahingonkorvaus jne.

HANKINTASOPIMUSTEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

- Hankintasopimuksen irtisanominen

- Irtisanomisehto
 - Määräaikainen sopimus
 - Toistaiseksi voimassaoleva sopimus
- Irtisanomisoikeus ilman erityistä perustetta
- Irtisanomisoikeus hankintasopimuksessa sovitulla edellytyksillä
- Vapaamuotoinen
 - Kannattaa sopia menettelyistä hankintasopimuksessa
- Irtisanomisajasta sopiminen
- Irtisanominen erityistilanteissa (HE 137 §)
 - Sopimukseen tehty olennainen muutos
 - Ilmenee pakollinen poissulkemisperuste
- Vahingonkorvaus

HANKINTASOPIMUSTEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

- Hankintasopimuksen muuttaminen (HE 136 §)

- Ei saa muuttaa olennaisesti sopimusaikana
 - Ilman uutta hankintamenettelyä
- Olennainen muutos
 - Otetaan uusi ehto, joka olisi mahdollistanut myös muun tarjoajan valinnan
 - Muutos johtaa edullisempaan ratkaisuun tarjoajalle, jota ei alkuperäisessä hankintasopimuksessa oltu määritelty
 - Muutos laajentaa puitejärjestelyn soveltamisalaa huomattavasti

HANKINTOJEN VALVONTA

HE 15 luku

- **Valvontaviranomainen**
 - **Kilpailu- ja kuluttajavirasto**
- **Kielto panna suoramarkkintaa koskeva päätös täytäntöön**
- **Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys markkinaoikeudelle**
 - **Tehottomuusseuraamuksen määrääminen**
 - **Seuraamusmaksun määrääminen**
 - **Sopimuskauden lyhentäminen**
 - **Hankintapäätöksen kumoaminen**
- **Määräaika 6 kk hankintasopimuksen tekemisestä**
 - **Katkaisevat vanhentumisajan kulumisen**

HANKINTOJEN VALVONTA

HE 15 luku

- **Tiedonantovelvollisuus KKV:lle**
 - HY
 - HY:ssä määräysvaltaa käyttävä taho
 - Sopimuskumppani
 - Menettelyyn osallistunut elinkeinonharjoittaja
 - Tarjoaja

KIITOS !